

Existence jako život / Život jako existence

Kdykoli něco děláme, tj. jsme aktivní, jsme v „přítomnosti“, tj. jsme právě (aktuálně) „při tom“. Nikdy nemůžeme dodatečně udělat něco v minulosti, a nikdy nemůžeme předem udělat něco v budoucnosti. To bývá nesprávně vykládáno v tom smyslu, že „to, co se stalo, se nemůže odestát“, jako by to bylo jednou provždy rozhodnuto a provedeno, a jakoby to tak muselo „navždy zůstat“ (aniž by byla jakákoli změna možná). A stejně tak nesprávně to bývá vykládáno tak, že nemůžeme nic udělat ve své přípravě na budoucnost. Náš život však není jen momentální aktualita; můžeme dokonce plným právem říci, že žijeme mnohem spíš s minulostí i s budoucností než s aktuální přítomností (a v nich). To, co už pominulo, je v některých ohledech a po některých stránkách vsutku již „nastalé“, ale váha (a smysl) toho, co se jednou stalo, sice nespočívá jen na nás, ale není na nás ani zcela nezávislá (ovšem nejen na mně jako jednotlivci, jednotlivém aktivním subjektu, nýbrž na nesčetných jiných subjektech, dokonce nejen na lidech, ani jen na zvířatech a rostlinách, ale i na subjektech mnohem nižších úrovní), a to i když na druhé straně není ani zcela závislá na naší libovůli či svévoli.

(Písek, 060611-1.)